

DÉNES FERENC

[reflektor@hetivalasz.hu]

Olimpiai esélylatolgatás döntés előtt

Talán

Szeptember 15-én dönt a Nemzetközi Olimpiai Bizottság a 2024-es nyári játékok helyszínéről. Los Angeles és Párizs mellett Budapest is pályázik a rendezésre, amely magyar nemzedékek meghatározó projektje lehet.

Magyarország nem először kacérkodik az olimpiarendezés gondolatával. Eddig hatszor kerültünk „tűzközelbe”, 1920-ra meg is kaptuk a rendezés jogát, de akkor az első világháború következményei megfosztották az országot a lehetőségtől, máskor a pályázó versenytársak bizonyultak erősebbnek. A 2000-es évek elején újra felmerült

a rendezés gondolata, de végül Budapest nem nyújtott be pályázatot. 2014 őszén Agenda 2020 címmel jelentette be a NOB az új programját, ami olyan elemeket tartalmaz – például csökkentett pályázási és rendezési költségek, a fenntarthatósági alapelv fokozott figyelembevétele –, amelyek a Magyarországhoz hasonló méretű, ke-

vésbé tehető országok számára is elvi esélyt kínálnak a gazdaságos olimpia és paralimpia megrendezésére.

A költségek mögött

A Miniszterelnökség a PricewaterhouseCoopers Magyarország Kft. tanácsadó céget bízta meg a megvalósíthatósági tanulmány elkészítésével, és a 2015

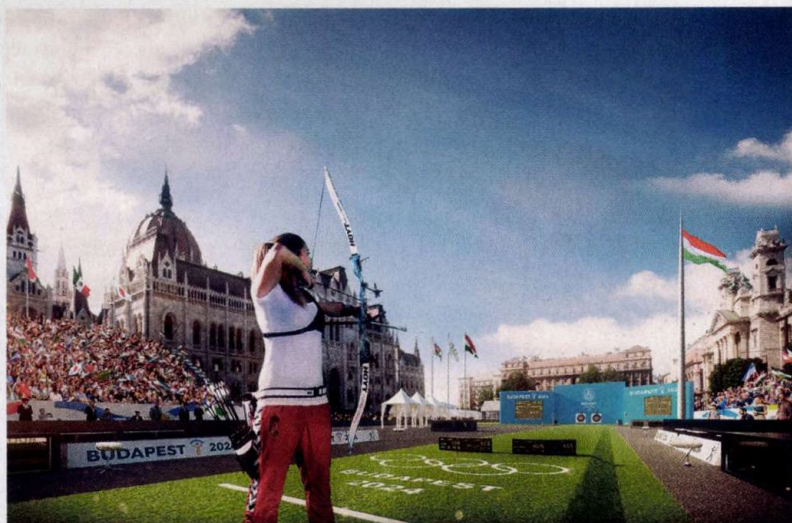

nyarára elkészült mű azóta is a magyar olimpiai pályázat „Bibliája”, hivatkozási alap az arról szóló közbeszédnek. A tanulmány Budapest észak–dél tengelye mentén megvalósuló sporthelyszíneket javasol. Csepel lenne a központ, többek között egy atlétikai stadionnal. Északon lenne otthonra például a gyeplabda, a rögbi, az öttusa, a strandröplabda, s az idén átadandó Dagály uszodakomplexum adna helyet az uszodai sportágaknak. A harmadik sűrűsödési pont a város keleti területén valósulna meg az új Puskás Stadion, a Hungexpo, a Sportaréna, a Groupama Aréna bevonásával. Vidéki helyszínekkel is számolnak a tervezők: teremsportágak selejtezőit, nyílt vízi úszást, golfot, kajak-kenu versenyeket tartanának Szegeden, Debrecenben, Győrben, Gödön, Balatonfüreden és más városokban.

Az elemzés 17 ezer sportoló és kísérő jelenlétével, 54 500 egyéb olimpiai akkreditált személlyel, 45 ezer önkéntessel, 87 200 kiegészítő munkaerővel, 553 500 külföldi és 1,07 millió belföldi néző látogatásával számol. Elszállásolásukhoz a számítások szerint 56 700 szoba kell.

A NOB előírt módszertanának megfelelően a tanulmány három nagy költségtypust különít el. A pályázati költségeket eredetileg 10 milliárd forintra lőtték be az elemzők. A közvetlen szervezési kiadások és bevételek tervezett különbsége 21 milliárd forint, a kizárólag az olimpia megrendezéséhez szükséges fejlesztések összege 1043 milliárd forint. Ezen költségekből levonandó az esemény után a specifikus fejlesztésekből, az eszköz- és ingatlanértékesítésből származó 299 milliárd forintnyi bevétel, így a teljes szervezési költség 2015 és 2030 között 774 milliárd forint körül alakulna.

Ugyanakkor a játékok számos olyan beruházást is igényelnek, amelyek nem közvetlenül kapcsolódnak az eseményhez, de megvalósítandók ahhoz, hogy a közel kétmilliónyi résztvevőt, bel- és külföldi turistát ki tudjuk szolgálni. A beruházások zöme közlekedési és turisztika infrastruktúrafejlesztés, ezek összegét 2,070 milliárd forintra teszi a

tanulmány. Az előkészítés azzal a feltételezéssel él, hogy a fejlesztések mindenképpen megvalósulnának 2024-ig, illetve 2030-ig, utóbbiakat „csak” előbb kell megvalósítani. A tanulmány készítői azzal érvelnek, hogy az országos vagy fővárosi fejlesztési tervekben szereplő beruházások, illetve a 2017-re az olimpiától függetlenül elkészült, valamint már készülő sportberuházások (Dagály uszoda, Puskás Stadion stb.) költségei nem is tartoznak az olimpiai költségvetéshez.

Budapest trendi

Fővárosunk komoly adottságokkal rendelkezik, hogy hét év múlva képes legyen színvonalasan és talán gazdaságosan is megrendezni egy ekkora sporteseményt. Budapest gyönyörű világváros, az utóbbi években pedig trendi hely, vonzó és népszerű turisztikai célállomás lett. Az elmúlt évtizedekben számos nagy világversenyt szerveztünk olimpiai és paralimpiai sportágakban – vagy évtizedek óta például Forma-1-futamot –, mindegyiket sikerrel, van tapasztalatunk versenyrendezés terén. Budapestnek a versenytársakkal összehasonlítva kisebb méretei kifejezetten előnyt jelentenek a versenyhelyszínek megközelítésében, a koncentrált élmények megszervezésében.

Bár eredetileg nem az olimpiarendezés szándékával, de 2010 óta sok sport-

létesítmény épült. Ezek a fejlesztések érvként szolgálnak a pályázatban, és jól jönnek majd, ha tényleg olimpiát rendezünk, ugyanis akkor nemcsak versenyhelyszínekre, hanem edzőtermekre és pályákra, felkészülési központokra is szükség lesz már jóval az olimpiát megelőző években is. Másrészt az olimpia esélyt kínál arra, hogy az elmúlt hat év sportfejlesztése ne öncélú legyen, hanem elnyerje értelmét. A paralimpiához kapcsolódó fejlesztések pedig fogadtékkal élő honfitársaink életminőségén javíthatnak.

Kedvező döntés esetén hét év áll rendelkezésre a tervek kidolgozására és a megvalósításra. Ez az előkészületeket tekintve rövid idő, de hosszú ahhoz, hogy váratlan hatásoktól mentesen alakuljon az életünk. A projektnek számos természetes, minden hasonló nagy vállalkozást jellemző kockázata van, és van néhány „hungarikum” is.

Minden megaspportrendezvény-szervező rémálma, hogy a költségek elszállnak. Bizonyos határig a költségnövekedés elfogadható, például észszerű lehet az eredeti tervekben nem szereplő egyes kiegészítő beruházások megvalósítása, ami mindenképpen szükséges a teljes komforthoz, és amit utólag csak jóval drágábban lehetne megvalósítani. A probléma a rossz tervezéssel van, erre panaszkodnak például Tokióban, a 2020-as olimpia városában, »

» ahol az eredetileg tervezett költségek több mint négyszeresét költötték már el. A magyar pályázatban is látszanak nem tervezett tételek, például hiányzik a biztonsági költségvetés, aminek vég-számlája akár a 300 milliárd forintot is elérheti, de az eddigi előkészítési költség szinte mindegyik eleme is többé fáj, mint gondolták.

A finanszírozási tervekben szereplő számok megvalósulását a tanulmány 2017–2024 között legalább évi háromszázalékos gazdasági növekedés megvalósulásához köti. Bár a kormány bizakodó, nehéz hét évre előre látni, így lesz-e. Mindenesetre 2016-ban mélyen alatta leszünk a tervszámoknak.

Kockázatok és mellékhatások

Komoly gond a szálláskapacitás, ugyanis a tervezett 553 500 külföldi olimpiai turistaszámot valószínűleg alábecsülték. Európa szívében egy feltehetőleg még akkor is viszonylag olcsó világváros ennél jóval több látogatót vonzhat. A megvalósíthatósági tanulmány azzal

számol, hogy nagyrészt a magánszektor oldja meg a problémát, de ha piaci alapon gazdaságosan, fenntarthatóan üzemeltetni lehetne az olimpiarendezéshez szükséges szállodai kapacitást, akkor az már felépült volna. Persze ha megkapjuk a rendezés jogát, valamekkora kapacitásbővítés észszerű, hiszen 7–10 éven át garantáltan nőni fog a kereslet, s ekkora időtávra érdemes fejleszteni.

A korrupció nem magyar és nem olimpiarendezési sajátosság, de nagyban befolyásolhatja a rendezés mérlegét, hogy annak mértéke Dániához vagy Szomáliához lesz közelebb a következő években.

Emellett mindig számítani kell az előre nem látható negatív tényezőkre. Nem világos, hogyan alakul a nemzetközi gazdaság, fellendülés lesz, vagy újabb válság következik be az előttünk álló hét évben. Milyen lesz a nemzetközi politikai helyzet, mi lesz például az Európai Unióval, az euróval és a Magyarországra áramló EU-forrásokkal? Hogyan alakulnak a dolgok a háborús góccokban? Sikerül-e visszaszorítani a terrorveszélyt,

vagy – ne adj, Isten! – Magyarország is érintett lesz az akciókban?

Ha Budapest kapja a rendezés jogát, akkor tízmillió magyarnak kell választ találnia a felmerülő problémákra, mert a következmények mindegyikünket érintik. A közös gondolkodásra annál is inkább szükség van, mert az olimpiai felkészülés idején feltehetőleg az igényeknél kevesebb állami fejlesztési forrás jut más ügyekre, így a közegészségügyre vagy a közoktatásra. A problémák kezeléséhez tisztesség, átláthatóság, ellenőrzöttség, hiteles beszéd és tettek kellenek. Ezért is lett volna jó a pályázat benyújtása előtt átbeszélni a lehetséges következményeket, és népszavazással döntenie a rendezésről.

Talán még mindig volna idő az értelmes párbeszédre. Mert a propaganda nem helyettesíti a tájékoztatást, a túlzott magabiztosság semmit sem ér baj idején. Így marad az ugrás a sötétbe. A talán tipikus esete. Szeptember 15-én talán Budapest nevét jelenti be a NOB elnöke a 2024-es olimpia rendezőjeként. És talán jó lesz az nekünk. ■

